

LANTBRUKSSTÖDETS MÅLSÄTTNINGAR OCH INVERKNINGAR*utvärdering av inkomststödets budgetmotiveringar och effekter*

För inkomststöd till lantbruket används årligen ca 1,8 miljarder euro. Av detta utgör det nationella stödets andel ca 0,6 miljarder euro. Målsättningen för inkomststödet är att trygga lantbruksproduktionens lönsamhet och en rättvis inkomstnivå för odlarbefolkningen i jämförelse med övriga befolkningsgrupper, med beaktande av den arbets- och kapitalinsats som lantbruket kräver. Vid revisionen har klarlagts huruvida budgetmotiveringarna till inkomststödet har varit tillräckliga och hur väl målsättningarna hittills har uppnåtts.

Enligt observationerna vid revisionen har budgetmotiveringarna till stödet varit synnerligen bristfälliga. I statsbudgeten har inte presenterats uppgifter om lantbrukets lönsamhet eller om odlarbefolkningens disponibla inkomster. Dessa uppgifter är nödvändiga för att riksdagen i sitt beslutsfattande skall kunna bedöma stödets dimensionering och inriktning.

Det är inte brist på data som är anledningen till att motiveringarna är bristfälliga. Färdig lönsamhetsstatistik som gjorts upp av den forskningsanstalt som underlyder jord- och skogsbruksministeriet har inte utnyttjats. Också om olika befolkningsgruppers disponibla inkomster finns färdig statistik att tillgå.

Jord- och skogsbruksministeriet har i dimensioneringen och inriktningen av det nationella stödet gått in för att stödet jämbördigt skall bemöta olika produktionsinriktningar och regioner. På basis av revisionen har så inte skett, utan stödet har snedvridit den av marknaden genererade lönsamhetsordningen. Utan stöd hade mjölkgårdarna varit lönsammare än svin- och spannmålgårdarna, men stödet inberäknat är det ändå mjölkgårdarna som har den sämsta lönsamheten. Största delen av mjölkgårdarna finns på det nordliga stödområdet, medan åter svin- och spannmålgårdarna huvudsakligen är belägna i södra Finland.

Hur den målsatta resultatnivån uppnåtts kan inte bedömas, emedan den i budgeten framförda målsättningen är alltför vag: "rättvis inkomstnivå i jämförelse med övriga befolkningsgrupper". På basis av observationerna har odlarhushållens disponibla inkomster under de senaste åren legat på i det närmaste samma nivå som löntagarnas i genomsnitt.

Revisionsverket har ansett att jämförande data om lantbrukets lönsamhet och inkomster hädanefter bör ingå också i statens budgetförslag. Likaså borde övervägas en omläggning av det nationella stödet, för att stödet rättvisare än för närvarande skall komma de olika produktionsinriktningarna till del. Detta kan genomföras med nationella beslut, för den av EU beviljade fullmakten att betala nordligt stöd har hittills inte utnyttjats till fullt belopp.